

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

NIET-KERENDE BODEMBEWERKING: AAN DE SLAG

Niet-kerende bodembewerking is de maatregel bij uitstek die past binnen duurzame teelt-, bodem-, en bemestingstechnieken. De bodem wordt minder intensief en minder diep bewerkt, de bodemstructuur verbetert en er is minder risico op erosie. De vruchtbare top laag blijft op het perceel en het organisch materiaal erin neemt toe. Het rendement van het perceel wordt zowel op korte als langere termijn verzekerd. De techniek heeft dus veel voordelen, maar hoe pak je het aan?

Sleutelfactoren

1. Teelt- en rotatiekeuze

Hou rekening met de voorvrucht, volgteelt en groenbedekker:

- is de volgteelt wintergraan? Voer de hoofdbewerking dan in het najaar uit.
- zaai je een groenbedekker in? Dan moet de hoofdbewerking daar voor gebeuren.

2. Banden op de trekker

- banden met lage druk zorgen voor:
  - minder verdichting
  - meer tractie
  - minder brandstof nodig
- verdeel het gewicht voorzie voldoende gewicht in de frontheef, zo trekken de voorbanden ook goed mee
- kies voor brede banden deze verdelen de druk over een grotere oppervlakte
- bandtype een radiaalband zorgt voor minder bodemdruk en is een betere keuze dan een diagonaalband

3. Bodemtype

- Lichte grond: hoofdbewerking en zaaibedbereiding in het voorjaar
- zware grond: (diepe) bewerking in het najaar en zaaibedbereiding in het voorjaar

TIP: Heb aandacht voor het bodemleven!

De bodembiologie wordt gestimuleerd door een diversiteit aan gewassen te verbouwen. Daarom is het belangrijk om bij de zaai van een groenbedekker voor een mengsel te gaan waarbij onder andere een variatie in bewortelingsdiepte aanwezig is.

Gebruik bij voorkeur mengsels van 4 à 5 soorten groenbedekkers.

4. Tijdstip

Het vochtgehalte is hier van belang

→ bodem te nat? → risico op versmering in het voorjaar is de bovengrond vaak al droog genoeg terwijl de ondergrond nog te nat is. Bewerk je bodem dus best zo kort mogelijk na de oogst en hef storende lagen meteen op.

Let op!

De eisen voor landgebruik en weggebruik verschillen (op de weg is hoge druk en een stugge, smalle band beter).

De bandendruk is aan te passen met wisselsystemen, bijvoorbeeld met de compressor of automatisch naar gelang de omstandigheden.

Maak de omschakeling

Hoe dieper je de bodem losmaakt, hoe dieper hij opnieuw kan verdichten. Niet-kerende grondbewerking vergroot op termijn de draagkracht van de bodem, zo verlaagt de kans op diepere verdichting.

- Jaar 0: geploegd tot 30 cm
Jaar 1: niet-kerend bewerkt op 32 à 33 cm om de ploegzool op te heffen
Jaar 2: nagaan waar verdicht, max 2 à 3 cm onder de verdichte laag werken.
geen verdichting? Streef dan naar bewerken op 22 à 23 cm

TIP:

Maak de bodem niet té los. Streef naar grote en kleine kluiten door elkaar, dat zorgt voor een goede bodemstructuur!

Met welke machines?

Niet-kerende bodembewerking kan uitgevoerd worden met verschillende soorten werktuigen: rotorkoepel, decompactor, cultivator, schijveneg... Bij elk van deze werktuigen kan ook het aantal, de breedte en de vorm van tanden en beitels variëren, net als de ophanging of bevestiging ervan.

schijveneg

- voor oppervlakkige vernietiging van gewasresten en verkruimelen van toplaag,
- instelrollen voor de werkdiepte zijn achteraan de machine
→ betere overdracht van gewicht naar schijven
- om grote hoeveelheden gewasresten mechanisch te verkleinen en vermengen
- kan gekoppeld worden aan een zaaimachine of gebruikt worden voor zaaibedbereiding van grofzadige teelten of planten
- je hebt een grote snelheid nodig om voldoende vermenging en verhakseling te verkrijgen

Bij sommige machines zijn de hoeken van de schijven instelbaar, maar deze worden weinig gewijzigd.

Hoe haakser de schijven,

→ hoe meer vermening van de grond

→ hoe meer brandstof nodig

diepwoeler

Diepwoelen = bewerken tot beneden de ploegzool of net beneden de verdichte laag. Dieper bewerken heeft geen zin en kan zelfs nadelig zijn. Je zorgt er dan voor dat de losse aarde langs onder tegen de verdichte laag wordt aangedrukt wat voor een nog dikkere verdichte laag veroorzaakt.

Hoe lichter de bodemtextuur, hoe meer tanden per machinebreedte. Op zandgrond kan je tot 6 à 7 tanden per 3 meter gaan, op kleigrond zijn maar 4 tanden gewenst (deze grond toont van nature meer breukvlakken na diepe bewerking).

Je haalt best zo weinig mogelijk ondergrond naar boven, die is gevoelig aan slemp en niet ideaal voor keimende zaden.

vaste tandcultivator

- heeft 2 of 3 balken waarop de tanden gemonteerd zijn en enkele schijven voor het nivelleren van de bodem
  - heeft hoge werkcapaciteit voor een relatief lage investering
  - zorgt voor een goed geëgaliseerde bodem
  - kan ook ingezet worden in nattere omstandigheden
- maar:
- menging is minder homogeen dan bij de schijveneg
  - heel oppervlakkige bewerking is moeilijker

Gebruik de machine na de oogst om stagnerend

water aan de oppervlakte te vermijden. Kies

bovendien voor een cultivator met weinig tanden met smalle punten zonder vleugels.